

imod min Anskuelse, at der dog kunde være Noget at sige mod Lyendeloven, tror jeg dog, at det vilde være rigtigt at tage Spørgsmaalet for i dets Helhed. Hvad det angaar, at man skal holde de Smaa til at opfylde deres Kontrakter, da er jeg fuldstændig enig med den ærede Minister. Jeg er fuldkommen enig i den Anskuelse, at, saa snart en Mand har affuttet en Kontrakt, skal han ogsaa holde den, han være rig eller fattig, stor eller lille. Men jeg siger: Lader os gaa frem lige over for Lyendet, lige som vi gaa frem over for alle andre Forhold; dette vil efter min Mening afføde det bedste Forhold mellem Lyende og Gæsbønder. Ved at høre det ærede Medlem for Thisted Amts 4de Valgkreds (Schjöring) tale, er jeg endnu mere bleven overbevist om, at vi slet ikke skulle vedtage dette Lovforslag. Jeg tror om det ærede Medlem, — og det vilde vistnok alle de ærede Herrer erkjende, — at han har en praktisk Indsigt i disse Forhold, og at han interessere sig meget for dem. Den Skildding, han imidlertid gav af Lovforslaget, forekommer mig ikke at tale til Fordel for det. Han sagde om det, at det var meget indviklet og ikke let forstaaeligt. Som Følge deraf tror jeg, at naar Loven træder ud i Livet, vil det blive Administrationen, som her særlig vil komme til at anvende sit vilkaarlige Skjøn, og dette vil maatte blive meget forskjelligt. Jeg hører ikke til dem, der gjerne overlade til Administrationen at afgjøre, hvad der er Ret, og dette er en Grund mere for mig til at stemme imod Lovforslaget. Jeg er som sagt enig med det ærede Medlem, som sidst talte, i, at man med Glæde kunde stemme for Lovforslaget, hvis det kun indeholdt de to Uffnit, og vi fik de andre strøgne. Det har glædet mig at høre, at det ogsaa var hans Mening, at det nærmest er de flette Gæsbønder, som trænge til denne Lov. Deri er jeg enig med ham; det var vist omtrent hans Tanke.

Ordføreren (Holstein-Ledreborg):

Jeg kan ikke negte, at det har undret mig noget at høre de Bemærkninger, der ere komne fra forskjellige Sider, saavel fra den ærede sidste Læser som fra det ærede Medlem for Thisted (Schjöring), thi det forekommer mig, at naar en Lov har været til 1ste og 2den Behandling og nu endelig er til 3die Behandling, og man ikke har gjort sig den Uleilighed at stille noget som helst Ændringsforslag, skjøndt der var Tid nok dertil, og skjøndt det vistnok maa indrømmes, at der fra Udvalgets Side er taget alt muligt Hensyn til de Ændringsforslag, der ere stillede, og til de Bemærkninger, enkelte Medlemmer have gjort ved de forrige Behandlinger — Udvalget har virkelig viist sig overordentlig imødekommende imod de Bemærkninger, der ere fremkomne i rette Tid — jeg siger, at det forekommer mig noget mærkeligt efter dette, da til 3die Behandling at komme og

oplyse os om, at man nærer Betænklichkeiten i alle mulige Retninger, som man ikke støtter med noget som helst Ændringsforslag. Der havde dog været Tid nok endnu til at stille Ændringsforslag og faae dem vedtagne. Men der er en Ting endnu, som har undret mig i de Bemærkninger, som ere fremkomne, og det er, at de ærede Medlemmer synes at finde Støtte hos hinanden. Det ærede Medlem for Veile Amts 6te Valgkreds (Buch) blev særlig bestyrket i at ville stemme imod Loven ved at høre det ærede Medlem fra Thisted, og dette forundrer mig for det Første af den Grund, at jeg slet ikke tror, at det ærede Medlem fra Thisted agter at stemme imod Loven, men for det Andet ogsaa af en anden Grund, nemlig den, at det ærede Medlem fra Thisted og det ærede Medlem for Veile Amts 6te Valgkreds ere saa fuldstændige uenige, som to Mennesker vel kunne være. Thi hvad er det, som det ærede Medlem fra Thisted har imod Loven? Det er, at den ikke giver kraftigt Hold nok paa Lyendet, han vil have meget bedre fat paa det. Det ærede Medlems Indvendinger gik dels i Almindelighed ud paa, at Sproget ikke var saa klart, tydeligt og forstaaeligt, som det kunde. Dette kan jeg nu ikke tillægge stor Vægt. Jeg tror, at hvor utydeligt Sproget end kan være, saa kan det aldrig medføre en saadan Konsekvens som den, det ærede Medlem for Veile Amts 6te Valgkreds frygtede, nemlig at Lovens Anvendelse skulde være overgivet til Administrationens Vilkaarlighed; thi fordi Loven er affattet i et Sprog, som er mindre let forstaaeligt for det enkelte Lyende, fordi dette mangler den fornødne Dannelselse eller Skarpsindighed, deraf følger ikke, at det Hele er overladt til Administrationens Vilkaarlighed. Der er jo ingen Sakuner i Loven, den er udtømmende nok, og der henstaar Intet, som først skal afgjøres af Administrationen. Men det ærede Medlem fra Thisted havde altsaa det mod Loven, at Sproget ikke var klart, skarpt, korrekt eller letfatteligt nok. Dette er imidlertid Noget, som meget hurtigt vil udjævnes i Praxis, Lyendet vil uden Tvivl meget snart faae den fuldstændige Veiledning med Hensyn til Lovens Forstaaelse om ikke af Andre saa af Fæstemændene. Men det ærede Medlem fra Thisted gif i sine Bemærkninger navnlig imod Lovens Bestemmelser, fordi de ikke indeholdt tilstrækkelig kraftige Midler imod Lyendet; han mente, at der Intet naaedes ved denne Lov. Jeg skal nu gjøre det ærede Medlem opmærksom paa, at jeg tror, at han her havde nogen Ret. Han sagde f. Ex. at Skudsmaalsbogen kunde blive borte, og han sagde, at den nuværende Paategning vistnok var tilstrækkelig for den honnette Gæsbønde. Det ærede Medlem vil indrømme mig, at dette er Indvendinger og Argumenter, som ikke have stor Vægt. Skudsmaalsbogen kan ogsaa nu blive borte, den kan meget lettere blive det nu, men meget vanskeligere, naar Loven vedtages,